

Van een volledig vrijwillige ibr-bestrijding gaat België binnen afzienbare termijn over op een verplicht bestrijdingsprogramma. Voor de individuele veehouder is ibr-aanpak geen strikte noodzaak, voor de sector en de handel des te meer. Een gesprek met Luc De Meulemeester, hoofd rundveegezondheidszorg bij Dierengezondheidszorg DGZ, over de noodzaak van een nieuw ibr-bestrijdingsprogramma.

Het mes gaat in de oude ibr-regelgeving. 'De oude aanpak bleek duur, omslachtig en ingewikkeld voor de praktijk', schetst Luc De Meulemeester de Belgische ibr-situatie. Als hoofd rundveegezondheidszorg bij Dierengezondheidszorg (DGZ) Vlaanderen nam hij deel aan het nationaal overleg tussen overheid, wetenschappers, landbouworganisaties, fokkerijorganisaties en de Vlaamse en Waalse diergezondheidszorg, dat aan de op til zijnde wetgeving voorafging. De inefficiënte aanpak uit het verleden maakt begin oktober de weg vrij voor een reeks meer dwingende maatregelen, waaronder verplicht ibr-onderzoek en een quarantaineperiode bij aankoop. 'De voorgaande doelstelling was dat België vrij van ibr hoorde te zijn tegen 2005. Maar na tien jaar bleek de ibr-status op basis van vrijwillige bestrijding nog geen stap verder.'

Waarom is de ibr-aanpak vernieuwd in België?

'Zonder een aanpassing van de ibr-bestrijding in België komt de handel van levend vee in het gedrang op korte of middellange termijn. Dat besef groeide ruim drie jaar geleden naar aanleiding van discussie rondom de Europese show tijdens Agribex. Duitsland was reeds met een officieel bestrijdingsprogramma gestart, terwijl een aantal Europese landen toen al een ibr-vrije status haalde. Binnen België ontstond vooral bij de Waalse veehouders vrees over wat zou er gebeuren als Nederland en Frankrijk ook met een programma zouden starten. In dat geval zouden de ons omringende landen importeisen kunnen opleggen.'

Wat levert een strikte ibr-aanpak op voor de veehouder?

'In principe schaadt ibr de individuele melk- of vleesveehouder niet echt. Ibr is veeleer een probleem voor de sector in zijn geheel en voor de handel. Vooruitstrevende boeren beseffen goed

Ibr-bestrijding in vier stappen

Voor een rundveebedrijf met onbekende ibr-status of zonder strikte, gecertificeerde vaccinatie geldt het I1-statuu. Bij gecertificeerd vaccineren evolueert een veehouder naar de situatie I2. Een I3-statuu geldt voor een veestapel die vrij van ibr en gE-negatief is. Vaccinatie is in dat geval toegelaten. Zodra het bedrijf stopt met vaccineren en gB-negatief is, krijgt het de I4-status en is het officieel vrij van ibr.

genoeg wat het belang is van een sluitende ibr-bestrijding. Die groep veehouders wil er zich voor engageren. Globaal genomen zijn de ziekteverschijnselen bij ibr-uitbraken niet meer zo erg. Ibr is zodanig endemisch geworden, het virus circuleert met andere woorden al zoveel, dat de dieren er bij een uitbraak minder last van hebben dan wat we vroeger gewoon waren. Op die manier is sprake van minder opvallende economische verliezen. Veehouders liggen er daarom veel minder van wakker. Toch is 65 procent van onze runderen seropositief en vertoont een ze-

*In vijf jaar naar
verplichte ibr-bestrijding*

kere immuniteit voor ibr. Een recente steekproef via tankmelk-onderzoek wees op minstens 15 procent seropositieve dieren bij drie kwart van de melkveebedrijven. Die bedrijven zijn in elk geval al op vaccinatie aangewezen.'

Hoe kan de sector het best inspelen op de nieuwe ibr-wet?

'Veehouders kunnen het best zo snel mogelijk nagaan wat de seroprevalentie van ibr is op hun bedrijf. Dat is onderzoeken hoeveel runderen gE-positief zijn of anders gezegd hoeveel dieren antistoffen hebben tegen het veldvirus. Op melkveebedrijven kan dat onder andere via tankmelkonderzoek. Meer duidelijkheid krijgen veehouders ook aan de hand van een bedrijfsvenster. Dat is een steekproef van vijf bloedmonsters per leeftijdscategorie onderzocht op antistoffen. Bedrijven met een hoge seroprevalentie kunnen vervolgens het best starten met vaccineren om de circulatie van het veldvirus te verhinderen. Na verloop van tijd kunnen de gE-positieve dieren gescreend en opgeruimd worden. Een volgende stap is het stoppen met vaccineren. Zo gaat een bedrijf van het I3- naar het I4-statuu. Het I3-statuu is in principe voldoende voor Europa.'

Als een veehouder de I4-status heeft en niet langer vaccineert, vormt ibr dan geen tijdbom voor zijn bedrijf?

'Juist om die reden is het van levensbelang dat de hele sector

meewerkt bij de ibr-aanpak. Het kan niet dat het ene bedrijf zich certificeert en ibr bestrijdt, terwijl de buurman dat niet doet. Wie dan stopt met vaccineren, is meteen extra kwetsbaar. Vandaar ook het belang om het aankooponderzoek en de quarantainemaatregelen strikt toe te passen of het bedrijf gesloten te houden. Alleen op die manier evolueert de sector naar ibr-vrije bedrijven en kan de veehouderij die status vasthouden.'

In het veld heerst onduidelijkheid of ibr nu wel of niet koopvernietigend is. Wat is de situatie?

'Ibr is geen koopvernietigend gebrek. Daar is lange tijd sprake van geweest, maar er is beslist om het niet in de wet op te nemen. Koopvernietiging vormt een enorme gerechtelijke rompslomp. De maatregel was te bezwarend voor het koninklijke besluit omtrent de nieuwe ibr-bestrijding. De wetgever wilde de nieuwe regelgeving aantrekkelijk maken. De veehouder loopt straks wel minder risico om een ibr-besmet dier binnen te halen aangezien hij alleen runderen kan aankopen van een bedrijf met een gelijk of hoger statuut. Bovendien moeten de dieren in alle gevallen serologisch getest worden.'

In welke zin is de nieuwe ibr-wetgeving straks een belemmering voor deelname aan vee-manifestaties?

'Daar is nog onvoldoende klaarheid over. In de wetgeving is een overgangperiode voorzien van acht maanden. Voor Agriflanders levert de nieuwe wetgeving wellicht nog geen problemen op. Voor koeien van bedrijven met het I3- of I4-statuu is er sowieso geen probleem. Wel wordt een bloedafname vereist vóór en na de deelname aan een verzameling. Het dier moet dertig dagen vóór deelname getest worden op aanwezigheid van het ibr-virus. Bij een gB-positief dier moet een extra vaccin toegediend worden voor deelname. Vier weken na de terugkomst moet het dier opnieuw getest worden. Zolang de uitslag van dat bloedonderzoek niet bekend is, dient men het dier afzonderlijk te huisvesten.'

Voor de eerste vijf jaar is sprake van een vrijwillige bestrijding. Vervalt de sector straks niet in de oude situatie?

'Vijf jaar is een buffer. Dat is geen uitstel. In de wet staat immers dat door een ministerieel besluit de datum van de daadwerkelijk verplichte ibr-bestrijding altijd vervroegd kan worden. De vijf jaar kan dus op elk ogenblik flink verkort worden, deels afhankelijk van de situatie in de buurlanden. Veehouders hebben er alle belang bij om nu al te starten. De meeste bedrijven kennen een I1 of I2-statuu en kennen hun ibr-status niet of vaccineren. Maar naar het I3- of I4-statuu opklimmen, gebeurt niet zomaar. Dat vraagt tijd en geld. Eigenlijk vormt deze vijf jaar een soort aanloopperiode. Nu is het tijd om te studeren en straks volgt het examen.'

Annelies Debergh

Luc De Meulemeester: 'Na tien jaar vrijwillige ibr-bestrijding is België geen stap verder geraakt'

Ingreep in ibr-aanpak